

Olvasmányok az *Mozgóképek a kortárs kultúrában 1.* írásbeli vizsgára 2016-17, 1. félév

Témák:

1. Az új Hollywood és ellenkultúrája, az amerikai független film. Intézmények, rendezők, csoportulási formák, filmstílus (a fokozott kontinuitás stilisztikai stratégiái – David Bordwell) és ezek viszonya a hollywoodi és az európai filmkészítési módokhoz. Andrew Sarris és Pauline Kael filmkritikáinak szerepe a szerzői film fogalmának elterjedésében.

- Pápai Zsolt: Reneszánsz és reformáció. Bevezetés az 1960–1970-es évek hollywoodi filmjébe. *Metropolis* 2010/3.
- Elsaesser, Thomas: A kudarc pátosza: amerikai filmek az 1970-es években. Jegyzetek a motiválatlan hősről. *Metropolis* 2010/3.
- Kristin Thompson–David Bordwell: *A film története*. Palatinus, 2007. A következő részek: Hollywood hanyatlása és felemelkedése: 1960–1980. (539–562) és Az amerikai film és a szórakoztatóipar az 1980-as években és azt követően: 715–742.
- Kovács András Bálint: A törvény csele. Jim Jarmusch-ról. *Filmvilág*, 1989/6. 36–41. Online: http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=5395
- David Bordwell: *Independent film: How different?* <http://www.davidbordwell.net/blog/?p=22>
- David Bordwell: Intensified Continuity. Visual Style in Contemporary American Film. *Film Quarterly*, 2002/3. 16–28.
- Janet Staiger: Independent from What? Sorting out differences from Hollywood. In G. King – C. Molloy – Y. Tzioumakis: *American Independent Cinema. Indie, Indiewood and Beyond*. Routledge, 2013, 18–27.

2. A nemzet és a nemzeti film fogalma. A francia külvárosi szubkultúrák filmkészítési módja: a *cinéma beur* vagy *cinéma de banlieu*. Nemzeti, multikulturális és nemzetközi kapcsolódása.

- Susan Hayward: A „nemzeti” fogalmának meghatározása egy ország filmművészetében. *Metropolis*, 2001/1. 14–28.
- Ginette Vincendeau: Designs on the banlieu: Mathieu Kassovitz's *La Haine* (1995). In: S. Hayward–G. Vincendeau (eds.): *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006, 310–327.

3. A posztmodern film esztétikája. A posztmodern film viszonyulása a filmtörténehez. A pastiche és a paródia mint idézési technika. A műfajok és a klasszikus mozi mint a posztmodern film emlékezete. A kortárs francia mozi – a látványfilmek: a *cinéma du look*nak nevezett stílus rendezőinek munkássága: Jean-Jacques Beineix, Luc Besson és Leos Carax. Neobarokk és posztmodern, a látvány, a stílus dominanciája a narratíva fölött, a filmkép és a néző ideje (Frederic Jameson).

- Susan Hayward: Postmodernism. In: *Cinema Studies. Key Concepts*. Routledge, 2000. 274–285.
- Sue Harris: The Cinéma du Look. In: Ezra, Elizabeth (ed.): *European Cinema*. Oxford University Press, 2003, 219–231.
- Susan Hayward: Recycled Woman and the Postmodern Aesthetic: Luc Besson's *Nikita* (1990). In: S. Hayward–G. Vincendeau (eds.): *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006, 297–309.
- Modules on Postmodernism: <http://www.cla.purdue.edu/english/theory/postmodernism/modules/> (4 összefoglaló/óravázlat a posztmodernről)
- Richard Appignanesi: *Nesze neked posztmodern*. H. n., 1995, Ikon Kiadó. (képregényszerű könyv)
- Vincze Teréz: *Szerző a tükörben – Szerzőiség és önreflexió a filmművészetben*. (Metropolis könyvtár) Kijárat Kiadó, Budapest, 2013. 111-120.

+ powerpointok

Ajánlott még:

Lajta Gábor: Hús és Geometria. *Filmvilág* 1990. 10.

http://filmvilag.hu/xereses_aktcikk_c.php?&cikk_id=4713&qyors_szo=%257CPeter%257Cgreenaway&start=50#

Nánay Bence: A legutolsó új hullám. Peter Greenaway. In: *Filmrendezőportrék* (szerk.: Zalán Vince) Budapest: Osiris, 2003. pp. 123-145.

Ardai Zoltán: Az undor titokzatos tárgya. *Filmvilág* 1991. 12.

http://filmvilag.hu/xereses_aktcikk_c.php?&cikk_id=4251&qyors_szo=%257CPeter%257Cgreenaway&start=50#

Déri Zsolt: Beszélgetés Peter Greenawayvel. *Filmvilág* 1996. 1.

http://filmvilag.hu/xereses_aktcikk_c.php?&cikk_id=26&gyors_szo=%257CPeter%257Cgreenaway&start=50#

4. Film és történelem, film és társadalom, film és ipar kapcsolódási lehetőségei. A kortárs európai filmipar kialakulása, intézményei és jellemzői. A spanyol filmipar jellemzői, a spanyol film a Franco-rendszerben és a Franco-rendszer után.

- José Arroyo: LA LEY DEL DESEO. A Gay seduction. In: Richard Dyer–Ginette Vincendeau (eds.): Popular European Cinema. Routledge, 1992. 31–45.
- Strauss Frédéric (szerk.): *Pedro Almodóvar*. Osiris, Bp., 2005. A következő fejezetek: Saját vágójának ura és Idillek és idolkok a stúdióban. 73–112.

+ powerpointok a tanszéki honlapon az oktatási segédanyagoknál

Ajánlottak még a következő szövegek David Bordwell blogjáról, melyek elemzésekkel egészítik ki a kötelező olvasmányként felhagyott szövegeket:

Film forgery. <http://www.davidbordwell.net/blog/2007/03/25/film-forgery/>

The Departed: no departure. <http://www.davidbordwell.net/blog/?p=18>

Back to *The Departed*: <http://www.davidbordwell.net/blog/?p=25>

Not Back to the Future, but Ahead to the Past <http://www.davidbordwell.net/blog/?p=66>

Cutting remarks: On *The Good German*, Classical Style, and the Police Tactical Unit <http://www.davidbordwell.net/blog/?p=91>

Vincze Teréz elemzése Hanekeről és Kiarostamiról a fentebb már ajánlott kötetben.

Kötelező filmek

Pedro Almodóvar: *A vágy törvénye* (1986)

Pedro Almodóvar: *Nők a teljes idegösszeomlás szélén* (1987)

Robert Altman: *Nashville* (1975)

Jean-Jacques Beineix: *Diva* (1981)

Leos Carax: *Rossz vér* (1986)

Reiner Werner Fassbinder: *A félelem megeszi a lelket* (1974) vagy *Petra von Kant keserű könnyei* (1972)

Peter Greenaway: *A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője* (1989) és *ZOO* (1985)

Michael Haneke: *Ismeretlen kód* (2000)

Dennis Hopper: *Easy Rider* (1969)

Jim Jarmusch: *Florida, paradicsom* (1982)

Jim Jarmusch: *Halott ember* (1995)

Mathieu Kassovitz: *Gyűlölet* (1995)

Abbas Kiarostami: *Hol van a barát háza?* (1987)

Abbas Kiarostami: *A cseresznye íze* (1994)

Mohsen Makhmalbaf: *Gabbeh* (1996)

Terrence Malick: *Badlands* (1973)

Jafar Panahi: *Tükör* (1997)

Bob Rafelson: *Öt könnyű darab* (1970)

Lars von Trier: *Idióták* (1998)

Thomas Vinterberg: *Születésnap* (1998)

Martin Scorsese: *Aljas utcák* (1973)

Martin Scorsese: *Taxisofőr* (1976)

Arthur Penn: *Bonnie és Clyde* (1967)

A jegy összetétele:

30% - szemináriumtartás

20% - szemináriumi dolgozat

50% - írásbeli vizsga szesszióban

A dolgozatról: min. 4 oldal, standard 12-es betűkkel és 1,5-ös sorközzel.

A szöveg a megtartott szemináriumok egyikéhez kapcsolódjon. Szólhat a film valamilyen jellegzetes eszközéről, témájáról, lehet esszészzerű, de fő a jó elemzés. Fontos, hogy a szempont jól legyen

kiválasztva, megindokolva és a szövegben ez jól tűnjön ki. Tehát a témafelvezető tételmondat sokat nyom majd a latba a pontozáskor.

A filmközpontú elemzés alternatívája lehet két tanulmány meghatározott szempontok szerinti áttekintése, összefoglalója a szemináriumi témához kapcsolódva. Ez egy kicsit favágóbb feladat, de kis kreativitással érdekessé tehető, lehet vitatkozni a szövegekkel pl. Itt is a szempontok kiválasztása, megindokolása különösen fontos lesz a pontozásban.